

Procés participatiu Montsant t'escolta

Informe de resultats de la sessió

Sessió núm. 1 - La Bisbal de Falset

La Bisbal de Falset, 18 d'octubre de 2023

**Generalitat
de Catalunya**

**Parc Natural
de la Serra
de Montsant**

Unitat impulsora del procés participatiu

Parc Natural de la Serra de Montsant

Empreses dinamitzadores i que redacten l'informe

Fleca l'Aresta SCCL

La Bastida Participació SCCL

Robert Castells, Núria Luque, Annaïs Sastre i Otger Vallès

Contingut - Índex

1. Introducció	3
1.1 Antecedents i context	3
1.2 Objectius del procés participatiu	4
1.3 Eixos de debat en les sessions	4
1.4 Sessions participatives en el territori	5
1.5 Canal Participa	5
2. Assistència i participació	6
2.1 Perfil de les participants	6
2.2 Llistat d'entitats participants	7
2.3 Qüestionari de satisfacció	7
3. Recull d'aportacions	8
3.1 Dinàmica inicial	9
3.2 Dinàmica de participació	9
3.3 Resum del poble	13

1. Introducció

Aquest document recull les conclusions locals extretes de la ronda de visites als 9 municipis del Parc Natural de Montsant per escoltar les veus dels veïns i les veïnes, amb l'objectiu de treballar per l'interès comú del territori i enfortir els vincles entre el Parc i la seva gent.

1.1 Antecedents i context

El Parc Natural de la Serra de Montsant és un dels espais més singulars de Catalunya. Va ser declarat el 30 d'abril de 2002 pel Parlament de Catalunya, amb una superfície de 9.242 ha., amb l'objectiu de protegir els seus valors geològics, biològics, paisatgístics i culturals, respectant el desenvolupament sostenible dels seus aprofitaments. La població dels municipis que envolten el Parc Natural de Montsant actualment són 2.638 habitants censats (2022).

Després de 20 anys d'existència, el Parc Natural inicia un procés participatiu amb els pobles del seu entorn, amb la voluntat d'escoltar la veu de veïns i veïnes, entitats i empreses locals, per recollir propostes de millora entorn a àmbits tan diversos com l'ús públic, el patrimoni natural i cultural o les implicacions de viure i treballar a aquest territori. Alhora, vol potenciar la participació de la gent del territori i augmentar el vincle entre l'espai natural protegit i l'equip gestor del parc.

Des de la seva creació s'han fet diverses accions per implicar als habitants i fer-los partícips de la gestió del territori de la serra de Montsant. Els precedents principals que han inclòs processos de participació en aquest sentit han estat:

- Agenda 21 (2007-08)
- Aproximació a les percepcions socials del Parc Natural de Montsant (2009)
- Carta Europea de Turisme Sostenible (certificació 2016 i renovació 2021)
- Declaració de Zona de Protecció Lumínica i Acústica del Parc Natural de Montsant: Àrea d'influència 2018 i Pla d'accions ZEPQA (2023)

1.2 Objectius del procés participatiu

Els objectius d'aquest procés de participació ciutadana són:

- Analitzar la percepció que després de vint anys tenen els diferents actors socials vinculats amb el parc.
- Detectar problemàtiques o temes que requereixin concens i treballar en propostes de millora de relació.
- Analitzar els canals de comunicació entre el parc i els habitants del territori per saber si són eficaços i òptims i recollir propostes de millora.
- Analitzar com es poden enfortir dinàmiques que millorin el vincle entre el parc i el territori i fer propostes.

1.3 Eixos de debat en les sessions

El procés de debat s'ha estructurat en 4 eixos de debat:

Ús públic:

L'ús públic és el conjunt d'activitats, serveis i equipaments que ha de facilitar l'administració de l'espai protegit per tal d'apropar els visitants als seus valors naturals i culturals, d'una manera ordenada, segura i que garanteixi la conservació i la difusió d'aquests valors a través de la informació, l'educació i la interpretació ambiental.

Concretament, s'ha parlat d'equipaments i punts d'informació, àrees de lleure, pistes i senyalització, àrees d'interès dels pobles, regulació de les activitats del parc i normativa, infraestructures, turisme sostenible, etc.

Viure i treballar al Parc:

En aquest àmbit, s'hi engloben totes aquelles activitats econòmiques i educatives que es realitzen dins l'àrea de l'espai protegit, i que necessàriament han de coordinar-se (per exemple mitjançant tràmits administratius) amb l'òrgan gestor del parc per tal que existeixi una convivència amb la diversitat d'usos de l'espai protegit.

Concretament, s'ha parlat d'agricultura, ramaderia, biodiversitat cultivada, caça, serveis i tràmits, usos i activitats tradicionals, educació i centres educatius, aprofitament silvícola, etc.

Patrimoni natural i cultural:

La serra de Montsant és un dels espais més singulars de Catalunya. Entre els objectius del Parc hi ha la conservació de la seva biodiversitat, i posar en valor el patrimoni natural i el patrimoni cultural material i immaterial de la serra.

Concretament, s'ha parlat de paisatge, fauna, flora, geologia, arquitectura popular, espiritualitat, etc.

Comunicació:

La comunicació i la proximitat del parc amb els veïns i veïnes es imprescindible, ja que habiten i fan ús dels espais naturals protegits. Per tal d'evitar el desconeixement, cal que el Parc faci divulgació de la gestió i els temes que s'estan treballant, així que s'ha de trobar el canal adequat de comunicació amb la població local.

Concretament, s'ha parlat de canals de comunicació, l'agenda, el butlletí del parc i sobre quina informació és d'interès general i necessari que intensificar.

1.4 Sessions participatives en el territori

El procés participatiu, a nivell presencial, s'ha dut a terme en nou sessions, una en cadascun dels municipis del voltant del Parc Natural.

Les sessions s'han dut a terme durant 3 setmanes, els dimarts, dimecres i dijous de 18 a 20 h.

El calendari ha estat el següent:

- Dimarts 17 d'octubre a Cabacés, a la Sala de la Societat.
- Dimecres 18 d'octubre a La Bisbal de Falset, a la sala d'actes de l'Ajuntament.
- Dijous 19 d'octubre a Margalef, a la Sala Polivalent.
- Dimarts 24 d'octubre a La Morera de Montsant, a la Seu del Parc Natural de Montsant.
- Dimecres 25 d'octubre a Cornudella de Montsant, a la sala d'actes de l'Ajuntament.
- Dijous 26 d'octubre a Ulldemolins, al Centre Cívic.
- Dimarts 07 de novembre a La Figuera, a la sala Euterpe.
- Dimecres 08 de novembre a La Vilella Baixa, al Local social de la Vilella Baixa.
- Dijous 09 de novembre a La Vilella Alta, al Casal.

1.5 Canal Participa

Alhora, durant tot el procés participatiu també ha estat obert el [Canal Participa](#), el canal de participació virtual de la Generalitat de Catalunya, que incloïa tota la informació i documentació del procés, així com un espai de participació en línia on poder fer aportacions i rebre i donar suport a iniciatives presentades.

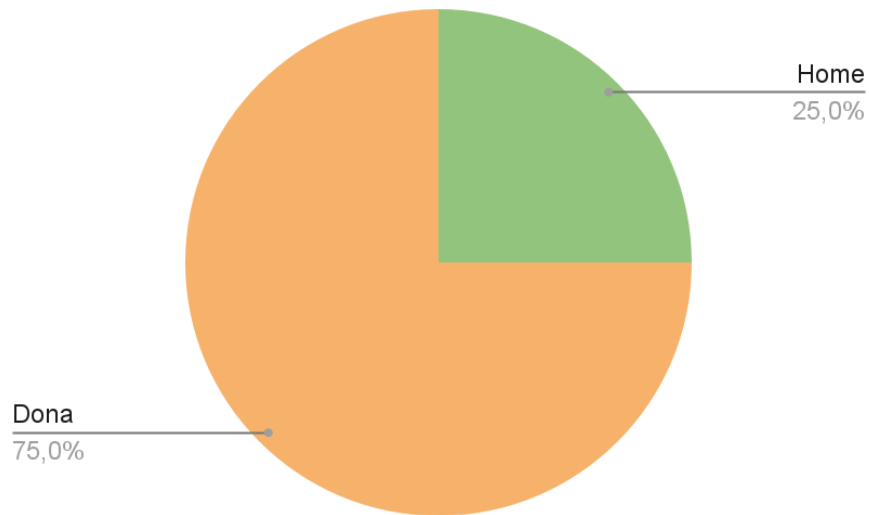
2. Assistència i participació

La sessió va comptar amb la participació de 4 persones, que representaven a 2 organismes, entitats o empreses diferents.

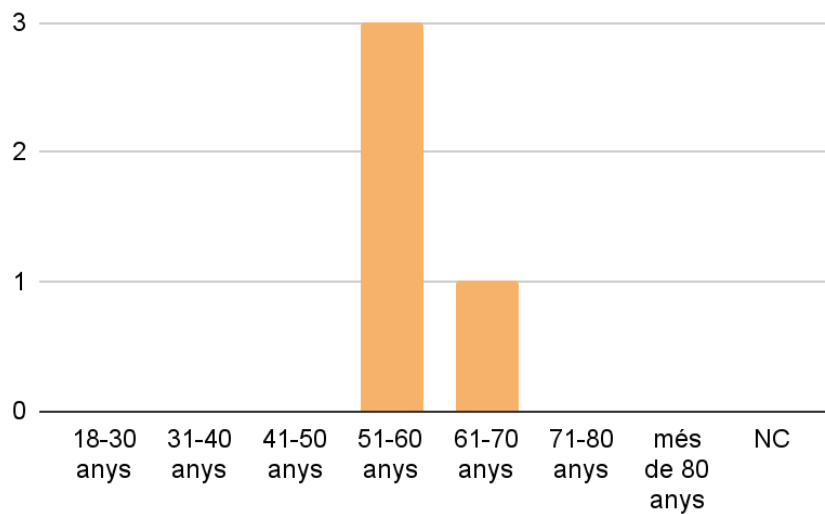
2.1 Perfil de les participants

A partir de les dades obtingudes del qüestionari d'avaluació que es va facilitar al final de la sessió, es mostren algunes de les dades de perfil de les participants.

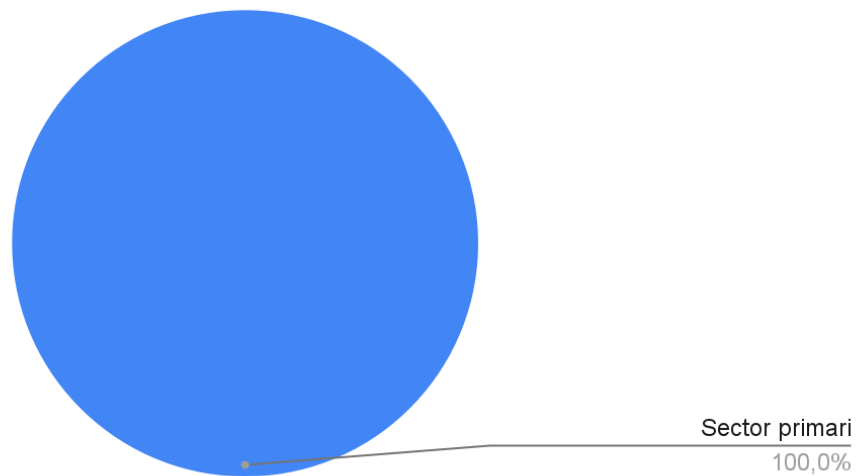
Participants per sexe:

Participants per edat:

Sector d'activitat professional de les participants:

2.2 Llistat d'entitats participants

Tot seguit es presenta el llistat d'entitats participants a la sessió, indicant el nombre de persones representants de cada entitat.

Entitat/Administració/Empresa	Nombre de participants
Ajuntament de La Bisbal de Falset	2
Cases rurals i altres serveis turístics	1
Particulars	1
TOTAL	4

2.3 Qüestionari de satisfacció

Al finalitzar les diverses sessions de participació s'ha utilitzat un qüestionari de valoració d'aquesta, per poder recollir dades de les participants i, alhora, poder recollir l'opinió respecte al desenvolupament de la sessió.

Els resultats de totes aquestes enquestes es mostraran a l'informe final del procés de participació, ja que totes les sessions s'entenen com un mateix conjunt de dinàmiques participatives.

3. Recull d'aportacions

Les sessions de participació han començat amb la presentació de la jornada a càrrec de l'equip de dinamització, així com amb l'explicació dels objectius del procés a càrrec de la direcció del Parc Natural de Montsant.

Durant la sessió les persones participants han deliberat en gran i petit grup, conduïts per tres dinamitzadors professionals, seguint un conjunt de dinàmiques participatives prèviament dissenyades.

La sessió s'ha dividit, principalment, dos en espais participatius: al primer, els assistents organitzats en petits grups han anat passant per diversos espais on s'abordaven els diversos àmbits de l'Ús públic, les implicacions de Viure i treballar al Parc Natural i elements relatius al Patrimoni natural i cultural. Totes les persones participants han participat en cadascun dels espais, aportant aspectes positius, aspectes negatius i també propostes de millora sobre aquests.

El segon moment participatiu ha estat una dinàmica, en gran grup, per conèixer les formes de comunicació del Parc Natural amb els veïns i veïnes del territori, alhora que per poder proposar noves formes d'establir contacte.

Cal destacar que prèviament a tot això, a mesura que les persones participants arriben a la sessió, se'ls hi demana reflexionar respecte què és el Parc Natural de Montsant per elles; tot i que és una dinàmica que tan sols pretén establir un primer contacte amb el que es treballa més endavant, les respostes també es recullen en aquest informe.

3.1 Dinàmica inicial

Què és per tu el Parc Natural de Montsant?	
Estima el territori. Treballa per ell.	Senders senyalitzats.
Organitza activitats i en el fa conèixer.	Protector del territori.

3.2 Dinàmica de participació

Ús públic
Elements positius
<ul style="list-style-type: none"> - Activitats que es fan durant l'any des del Parc Natural. - Acondicionament del mirador del cel nocturn. - La xarxa de camins que hi ha al parc. - Poder conèixer millor el territori (activitats, visites). - Les activitats per famílies.

<ul style="list-style-type: none"> - Punts d'informació al parc i d'altres (p.e. panells informatius que hi ha en els diversos espais). - Els senders estan nets, per quan es va a caminar.
<p>Elements a millorar</p>
<ul style="list-style-type: none"> - No tenim WC a l'entrada del Parc per la Bisbal (al pàrquing de les barbacoes). - La gestió del riu. No en tenim ja i està molt brut. Hi ha massa bosc de Ribera. - Fer neteja de sotabosc (brigada o ramats). - Les indicacions a rutes de la Bisbal, porten a equivocacions.
<p>Propostes de millora</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Promocionar nous espais d'escalada per atraure més públic a la Bisbal. - Posar més indicadors. P.e.: a l'Enjub de cal Basilio encara no està senyalat i fa anys que en portem parlant i està a 10 metres d'una ruta. Promocionar la ruta circular de la cova. - Un ramat fixe pasturant el riu. - Posar tanques al camí de la carretera que puja cap al pont (aparcament entrada), perquè si no puguen motos i trenquen els camins. També al camí empedrat del pont. - Descentralitzar el turisme de Margalef. - Alberg de joventut oficial, per promocionar cicloturisme, esport, cultura (p.e. de la guerra civil) i natura (coves i prod. agrària). - Ajuntar la pista forestal de Margalef a la Bisbal per anar en bici (com una via verda). Són uns 500 metres que no passa bé perquè hi ha un barranquet (potser s'hauria de posar passadors de fusta). - Aprofitar els visitants a Montsant (escaladors a Margalef, etc.) perquè vagin a visitar altres indrets del parc. No tots sempre estan escalant. - Venir més a netejar senders a la Bisbal (encara que no siguin del Parc). Tenim poca terra a dins del Parc a la Bisbal.

Patrimoni natural i cultural
Elements positius
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mesures d'il·luminació dels pobles que preserven la qualitat lumínica. 2. L'adequació de la cova de Santa Llúcia. 3. Actes culturals en entorns naturals, com el concert de piano de la Lídia Papió.
Elements a millorar
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poca informació sobre el cel nocturns als miradors de les estrelles dels pobles. 2. Mala conservació i poca difusió dels molins de lliura de dins del poble de La Bisbal.
Propostes de millora
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organització de tallers etnobotànics, per conèixer la flora i els seus usos tradicionals. 2. Organització de tallers d'observació del cel nocturn des dels espais preparats, en aquest cas des del Balcó de La Bisbal. 3. Instal·lació de mapes del cel nocturn als espais observació nocturna dels pobles. 4. Potenciar l'organització de propostes culturals i artístiques en

<p>entorns naturals, per fomentar els seus valors.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Adequació d'un itinerari de flora al voltant de la Cova Foradada de la Bisbal de Falset. 6. Restauració dels dos molins de lliura que hi ha dins de La Bisbal de Falset, per netejar-les de vegetació i posar-les en valor. 7. Elaboració d'un tríptic sobre la Cova de Santa Llúcia i la Guerra Civil (trinxeres, cementiri, etc.) per disposar-ne als punts d'informació del Parc Natural. 8. Millora de la conservació del sender de la Cova Foradada fins a l'aljub del Pla d'en Junquet.
--

Viure i treballar al parc
Elements positius
<ul style="list-style-type: none"> - Montsant a taula (però es un projecte que es va acabar perdent). - Agendes escolars. - Ens agraden els activitats que es fan a les escoles els del parc i quan porten les escoles a visitar el parc. - Ens agrada com ho fan les colles de caçadors de porc senglar. Avisen quan fan batudes i tanquen els camins senyalitzant.
Elements a millorar
<ul style="list-style-type: none"> - El catàleg del montsant a taula no va arribar a la gent, la gent no venia a comprar els producte. Promocionar més i reprendre la comunicació del producte local del montsant (anar directament a les persones, no que es quedi en un catàleg online solament). - Estan els boscos molt bruts. Gestionar el que està al parc natural a la zona de la bisbal (un trosset molt petit).
Propostes de millora
<ul style="list-style-type: none"> - Promocionar més els productes del territori. - Ramats per pasturar el sotabosc i el riu - Que la gent que vingui de turisme a la Bisbal sàpiga quins productes locals pot comprar. Fer un tríptic. - Fer intercanvis entre les escoles.

Comunicació
Formes de comunicació actuals
<ol style="list-style-type: none"> 1. Són conscients dels canals de comunicació que existeixen al Parc

<p>Natural: telèfon, pàgina web, butlletí i correu electrònic. Es valora com a positiva la informació rebuda per part del Parc.</p> <p>2. La forma més utilitzada en cas de voler contactar amb el Parc Natural és per telèfon.</p>
<p>Noves formes de comunicació i altres propostes</p>
<p>1. No eren conscients que com a persona particular poden rebre el butlletí al teu correu electrònic privat si es sol·licita a la web del Parc Natural.</p> <p>2. Es proposa a les persones que han participat adherir-les als butlletí informatiu immediatament ja que hem recollit les seves dades. Tothom dóna el seu consentiment (hi ha gent que ja el rep).</p>

3.3 Resum del poble

La segona trobada del procés participatiu "El Parc t'escolta" es va dur a terme a La Bisbal de Falset, realitzada el dimecres 18 d'octubre a la sala d'actes de l'Ajuntament, on van assistir 4 persones del municipi, amb propostes pròpies i de diferents veïns i veïnes que no havien pogut assistir.

Pel que fa a la temàtica de l'**ús públic i social**, les participants consideren que s'hauria de potenciar més la realització d'activitats o de promoció del turisme a la seva zona. Tot i ser conscients que la part del seu municipi que és parc natural és petita, creuen que els elements de patrimoni natural que poden fer apropar turisme no estan ben senyalitzats, de manera que no hi ha petjada positiva del turisme al seu poble. Aquest fet entra en contrast amb el turisme d'escalada que hi ha al poble del costat, Margalef, i consideren que s'hauria de tractar de descentralitzar. Per altra banda, també es debat al voltant de l'estat de la zona natural, que es veu com el riu està brut i hi ha alguns camins que es podrien millorar.

En relació amb l'àmbit de **viure i treballar al parc**, la percepció és que es fa molt bona feina amb les activitats de divulgació i educació ambiental, i que el tema de la caça està funcionant correctament i ben organitzat. Quant a millores, es proposa reprendre el "Montsant a Taula", el suport a la pagesia, i en concret promocionar el producte local de La Bisbal de Falset, així com introduir pastura al municipi del parc per la neteja de boscos.

Pel que fa a **patrimoni natural i cultural**, les veïnes i veïns de La Bisbal de Falset valoren positivament les mesures que s'han pres per la conservació

del cel nocturn, així com l'adequació d'espais d'observació, tot i que troben a faltar informació en aquests espais. Per altra banda, consideren molt positiva la conservació de la Cova de Santa Llúcia i el memorial de la Guerra Civil, tot i que troben a faltar aquest tipus de conservació en altres elements de patrimoni com els molins de lliura de dins del poble. També consideren que caldria potenciar-lo per poder-ne fer difusió, mitjançant l'edició de tríptics o pamflets informatius pels punts d'informació.

En **comunicació**, en general es valora que la població té poc coneixement del treball dut a terme pel Parc Natural, i que caldria buscar estratègies de difusió del patrimoni. Finalment, es valora molt positivament la realització d'actes culturals en entorns naturals, tant pels habitants del poble com per a visitants externs.

